

22. júna 2023 17:22 Boris Kollár Domáce násilie

Boris Kollár nechránil dieťa, ale svoje ego. Ak mu to prejde, bude to mať vážne následky, hovorí terapeutka Kusá

DENISA GDOVINOVÁ

Foto N – Tomáš Benedikovič

V najbližších týždňoch až mesiacoch bude mnoho žien v slovenských domácnostiach trpieť príkladom Borisa Kollára, tvrdí párová terapeutka Jolana Kusá. Podľa nej môže mať na mužov veľký dosah to, keď sa vrcholový politik prizná k tomu, že zbil ženu, a ešte sa prizná, že by to zopakoval. Muži dostanú podvedomý pocit, že si to môžu dovoliť tiež.

„Je to ako dážď, ktorý padá na úrodnú pôdu a vyrastie z nej násilie. Nie je to vedomé správanie, ale v afekte, pod vplyvom emócií. Keď je príčina, tak ja môžem – dokonca ako chlap mám povinnosť – zakročiť,“ vysvetľuje Kusá.

Vysvetľuje, že Kollárovo správanie v súkromí zasahuje aj do výkonu verejnej funkcie. Podľa nej sa ukazuje správaním vo vzťahoch ako nezrelá osobnosť. „Naučil sa, že od každého dostane to, čo chce. Vie buď zastrašiť, alebo vyjednať, zobchodovať. To sú všetko málo sofistikované metódy, ktorými sa dohadujú 14-roční šarvanci. Ale je to nezrelé správanie, tak v politike, ako aj v súkromí,“ vysvetľuje.

Druhý najvyšší ústavný činiteľ na Slovensku sa priznal, že zbil svoju partnerku. Čo ste si pomysleli, keď ste ho počúvali?

Aj keby to bol iba verejný funkcionár na úrovni miestneho úradu, aj tak by ma to veľmi pobúrilo. Na to, aby sme zastavili domáce násilie, sa musí zmeniť celý systém. Ten sa mení zo všetkých strán – pôsobením zhora zo strany lídrov, ale aj zdola vo výchove detí. Ale keď sú snahy o zmenu zhora sabotované, posunie nás to vzad. To, čo povedia lídri a authority, padá ako zlatý dážď na postoje bežných ľudí, mužov a žien. Najmä na tých, ktorí sú neistí a majú podobne patriarchálne postoje.

Video: Boris Kollár o útoku na mňa klame, uraví Barbora Richterová (autorka: Martina Koník)

Barbora Richterová: Boris Kollár klame. Zbil ma do bezvedomia

Aj žien?

Áno, žije to v historickej pamäti mužov a žien. Je to prítomné v ľudovej tvorbe – zbiť ženu, akoby si roľu pohnojil. Ženy sa naučili prijať a prežiť to. Barbora Richterová má s Kollárom predsa druhé dieťa. Zrejme si vytvorila mechanizmy, ktorými situáciu spracuje a je schopná prijať ho k ďalšiemu rodičovstvu. Aj keď tvrdí, že ju kvôli tomu pred desiatimi rokmi skoro zbil do bezvedomia. Je to atavistické správanie, ktoré máme v sebe.

Čo tým myslíte?

Kollár povedal, že keby sa to zopakovalo, zachová sa rovnako. Ale takto sa správali hordy v pralesoch. Po našich predkoch máme uložené atavizmy – staré, živočíšne, biologické formy správania. Ale medzičasom sme sa vyvinuli na ľudí, ktorí majú vedomie. Máme metafyzické nadstavby, ktorými máme krízovú situáciu nechať prejsť predtým, než zareagujeme.

Ako civilizovaní ľudia máme vedieť vyriešiť problém, alebo si ho aspoň pomenovať. Keby si to bol pomenoval, povedal by si, že s touto dámskou má problém v rodičovstve a musí to

vyriešiť. Ale vidíme, že to nenastalo, pretože s ňou má druhé dieťa a ďalšie konflikty. Z toho mi vyplýva, že sa nikam osobnostne neposunul.

Zostal pri atavizme, teda živočíšnych reakciách?

Áno, pretože zopakoval, že by to urobil znova. Situáciu, v ktorej sa nachádzal, bolo treba uchopiť, zastaviť sa a pokúsiť sa upokojiť. Preto naše babičky počítali do desať, aby stále nemlátili deti. Lebo keď sa upokojím, dokážem reagovať ako zrelý človek. A nie ako šarvanec. Ale toto nie je reakcia zrelého, dospelého chlapa.

Kollár tvrdí, že by sa zachoval rovnako ku každému, kto by siahol rukou na jeho deti a chcel im ublížiť na zdraví. Je to dostatočné ospravedlnenie?

Brániť dieťa, to je elementárna hodnota človeka. No sú tu ešte oveľa hlbšie osobné hodnoty, ku ktorým sa človek nedostane, keď koná afektívne. V afekte vás zaplavia emócie – zlosť, hnev. Vtedy treba počítat do desať, spojiť sa so svojimi hodnotami a uvedomiť si – ja to zvládnem, sme dvaja rodičia a musíme to vyriešiť. Čo môžem robiť? Je unavená, ako jej môžem pomôcť?

Takže racionálne riešim situáciu?

Štruktúrujem problém a snažím sa hľadať riešenie. To, prosím pekne, očakávame od vrcholového politika. Ak nevie štruktúrovať situáciu, nevie ani vybudovať lepšiu alebo najlepšiu alternatívu. Potom nevie hľadať dobré východiská. To ho diskvalifikuje na akúkoľvek zodpovednú prácu.

Boris Kollár to prezentuje ako šľachetnosť, že sa zastal svojho dieťaťa. Nie je to tak?

Ľudia na to počúvajú, lebo je to na úrovni prvej signálnej sústavy. Ale my už nežijeme v prvotnopospolnej spoločnosti, keď nám išlo o prežitie. Medzi bojom o prežitie nás a našich potomkov a súčasnosťou je civilizačná vrstva.

Platí vôbec Kollárovo vysvetlenie, že chránil svoje dieťa? Veď predsa nezasiahol predtým, keď mu žena dávala signály takého správania, ktorého mohlo dieťa ohroziť. On ju zbil potom – fackami ju potrestal za to, čo urobila.

Áno, neriešil problém. Vidím tam aj nízku sebaúctu. Keby si skutočne vážil a ctil sám seba, nepovie, že by sa takto zachoval znova. Ale povie, že nie je stotožnený so sebaobrazom človeka, ktorý udrel ženu v akokoľvek vypätej situácii. Povedal by, že na sebe popracuje a bude sa snažiť nájsť v sebe zábrany k násiliu. Lebo sa mu nepáči takýto obraz o jeho osobe. Ale on túto sebareflexiu neukázal.

Prečo si to vysvetľujete tak, že si sám seba neváži? Prezentuje sa úplne opačne, je hrdý na svoje správanie.

Nezrelá osobnosť sa správa podľa hodnôt, ktoré má na povrchu. Zrelá osobnosť vie, že si najprv musí ctiť a vážiť samu seba, až potom je schopná vážiť si iných ľudí. A ak si iných vážim, tak nie som schopný použiť násilie nikdy a nikde. Ak deti vychováva nezrelá osobnosť, ktorá používa násilie, vyvolá to neistotu a strach aj v samotných deťoch. Veď deti aj tínedžeri vyvádzajú a môžu kedykoľvek narušiť otcove hodnoty.

Rovnako by som spozornela aj ako človek, ktorý sa pohybuje v okolí takého človeka. Kedy sa bude cítiť, že sú jeho hodnoty v ohrození? Treba si uvedomiť, že to nie je len o ňom. Máme ho vo vysokej politickej funkcii a to jeho správanie znásobuje. Je trendsetterom.

Párová terapeutka Jolana Kusá. Foto N – Tomáš Benedikovič

Zmenilo by situáciu, keby sa ospravedlnil? Keby dal jasne najavo, že násilie nie je vhodné v žiadnom prípade a je mu ľúto, že sa takto zachoval?

Určite by malo význam, ak by ukázal, že sa snaží byť lepším človekom. To je prirodzená reakcia človeka, ktorý spraví niečo nevhodné – vysloví so sebou aspoň trochu nespokojnosti. Ako keď sa rozplače dieťa. Práve toto detské ego máme každý z nás v sebe, Boris Kollár na konci tlačovky reagoval aj na tej detskej časti seba samého. Lenže mal reagovať zo svojej dospeljej časti osobnosti. Dospelá časť analyzuje, prijíma rozhodnutia a nesie zodpovednosť.

To vám na správaní Kollára chýbalo?

Chýbalo mi vidieť to, že pracuje na svojom zrení. Nemal by byť so sebou taký spokojný. Každému sa stane, že zlyhá. Ale keď sa to stane, dospelý a zrelý človek sa ospravedlní. Pretože si váži sám seba a hanbí sa. To sa volá svedomie – mechanizmus, ktorý nás stráži, aby sme sa vedeli pozrieť do zrkadla.

Chcel vôbec chrániť dieťa týmto postupom?

Ale nie, chránil iba svoje ego a samolúbošť. Trestal ženu za to, že si dovoľila urobiť niečo nesprávne. Nenaplnila obraz, ktorý o nej mal, tak bola potrestaná. A pokračuje to ďalej, Kollár požiadal aj o striedavú starostlivosť. To podporí mnohých ďalších mužov, ktorí chcú využiť dieťa na to, aby potrestali ženu. Väčšina z nich sa o dieťa vôbec nezaujíma ani nemajú podmienky na to, aby sa o ne osobne starali. Kopa mužov to robí iba z pomsty – bola si zlá a cez dieťa sa ti pomstím.

Ak by mu záležalo takto na dieťati, ako by sa správal?

Predovšetkým s ňou nemá ďalšie dieťa. Snaží sa dospelo pracovať so svojimi emóciami, so strachom. Veď dieťa postupne vypadlo z toho príbehu. On išiel karhať, trestať ženu – ale ako to pomohlo dieťaťu? Ale toto je veľmi prítomné v tradícii slovenskej rodiny. Keď decko spadne na zem, rozbije si koleno a plače, ešte dostane od otca na zadok.

Prečo?

Je to reaktívne správanie. Rodič sa zlakol, nezvládol svoj strach a hľadal spôsob, ako sa ho zbaviť. Lebo strach je nepríjemný, bolí a treba ho dať von – preto pokarháme dieťa ako to, ktoré nám strach spôsobilo. Ale to nie je premyslená reakcia, je to často naučené správanie, ktoré sa vynorí vo vypätej situácii.

Kollár médiám argumentoval, že na Richterovú nenasadil tajnú službu tým, že na rovinu povedal, do akej konkrétnej školy chodí jeho syn a kde chodí jeho matka nakupovať. Ako to ide v súlade s jeho tvrdením, že chce chrániť svoje deti?

Je sústredený na seba. Nevidí, že okrem neho sú v situácii aj deti a žena. Človek reaguje zrelo vtedy, keď berie do úvahy tri veci – seba, toho druhého a aj situáciu, v ktorej sa nachádzajú. Pričom každému priradí rovnakú váhu. Ale toto správanie ukazuje, že vidí iba seba. A povie hocičo – hocijaké intímne informácie – ktorými ochráni svoj wellbeing. Je to obranné správanie, ktoré je nezrelé. Ale neberie do úvahy, že v tej situácii je prítomná aj žena a deti.

Prednedávnom mali spolu ďalšie dieťa, pričom situácia eskaluje a Richterová obviňuje Kollára z toho, aký je otec. Je problém, ak sa do toxického vzťahu prinášajú deti? Majú na tom podiel obaja?

Obaja sú dospelí, ale správajú sa reaktívne. Nie sú na tomto svete sami a nesú zodpovednosť za svoje správanie. Každý človek je zodpovedný za svoje rodičovstvo. Nevie si predstaviť, ako nesie dieťa, keď vidí informácie, ktoré sa prepierajú na verejnosti. Staršie dieťa to vníma aj v médiách, menšie dieťa vníma emócie. Aj novorodené dieťa cíti násilie – psychické aj emocionálne. Ak sa žena cíti ohrozená a bojí sa, všetky emócie prechádzajú aj na dieťa. Nie je od nich oddeliteľná.

Video: Ako poslanci obhajujú Borisa Kollára (autorka: Eva Štefanková)

Kollár obhajuje facky partnerke, pre poslancov j...

Slovenská spoločnosť si zvykla na Borisa Kollára v politike, ako keď sa pomaly uvarí žaba. Dá sa charakter, ktorý sa ukazuje v jeho súkromní, oddeliť od výkonu verejnej funkcie?

Nie. To je, bohužiaľ, typ politikov, ktorých si tu volíme už od Mečiara. Používam v psychológii systémový prístup. Každý človek je vlastný systém, fungujúci na vlastných princípoch. Takisto funguje aj v spoločnosti ako v systéme. Keď sa o niečo nestaráme, má

tendenciu rozložiť sa a vzniká entropia – teda chaos. Takíto politici znásobujú chaos v spoločnosti.

Ako to myslíte?

Keď máme chaos, nemáme v systéme dostatok energie. Napríklad na to, aby sme postavili nemocnicu alebo diaľnicu. Chaos prinášajú do spoločnosti takýmto správaním aj politici, a to aj Boris Kollár.

Táto kauza nám znova pripomenula, aké je súkromie Borisa Kollára. Je to spôsob života, ktorý je už za hranou? Alebo to máme brať ako jeho vec?

Je to mimo normy, podľa mňa je to ďaleko za hranicou normálnosti. Cirkev vykrikuje, že normálna rodina je muž a žena. A tu mlčí?

Mnohí veriaci určite Kollárovo správanie neschvaľujú. Ale predstaviteľ KDĽ Milan Majerský v Markíze povedal, že by si radšej vybral Borisa Kollára než Michala Šimečku.

To je ďalšie znásobovanie chaosu. Nehovorí svojim voličom, že biele je biele a čierne je čierne. Ale niekedy je biele fialové. Lebo Boris to vie, naučil sa, že od každého dostane to, čo chce. Vie buď zastrašiť, alebo vyjednať, zobchodovať. To sú všetko málo sofistikované metódy, ktorými sa dohadujú 14-roční šarvanci. Ale je to nezrelé správanie, tak v politike, ako aj v súkromí. Môže byť úspešný, ale na chvíľu. Viete, to sú modely správania na prežitie. Ale my potrebujeme modely na budovanie rozvinutej a úspešnej spoločnosti. Ale s takýmto správaním sme vždy iba kdesi na začiatku.

Mnoho ľudí si povie, že tie ženy si za to môžu samy. V bulvári sa hovorí, že je to skoro systém podnikania – žena má jeho dieťa a on ju zabezpečí. Aký podiel zodpovednosti na tom majú jeho partnerky?

Zažila som na osobnej skúsenosti dievčatá, ktoré v minulosti išli do súťaže Miss preto, aby upútali pozornosť bohatých mužov. Veď nakoniec veľa missiek skončilo vo vzťahoch s milionármi. Existuje fenomén zlatokopiek a toto je jeho ďalšia forma – spravím si

s ním dieťa a budem zabezpečená. Ale hlavou mi ide to, ako potom svoje pohnútky vysvetlím samotným deťom.

Ako vysvetlím deťom to, kto všetko tvorí našu rodinu? Ako vysvetlím náš vzťah? Mám obavy o dospievanie chlapcov v týchto vzťahoch. Rozhodne to nie je dobré prostredie na výchovu detí. Za to nesú zodpovednosť obaja, dokonca matky možno ešte o niečo väčšiu ako Kollár.

Prečo?

Lebo na nich leží úloha vychovávať deti a ustáť to. Aby malo dieťa aspoň jedného dobrého rodiča, vtedy má dieťa šancu vyrásť v duševne zdravého človeka. Matky musia byť pevnejšie, musia tu byť za dvoch. Keď išli do toho s očakávaním zlatých kolísk, muselo to byť veľké prekvapenie. Pretože v skutočnosti držia na svojich pleciach rodinu, na výchovu sú tam predovšetkým ony. Opatrovateľky ani peniaze to nebudú.

Kollár tvrdil, že toto bol jediný raz, kedy udrel ženu. Richterová tvrdí, že to tak nie je. Je možné, že sa správa muž násilnícky iba raz, iba v takejto vypätej situácii?

Neverím tomu. Na mieste všetkých žien okolo neho by som mala hlbokú neistotu. Nevedela by som byť pri ňom uvoľnená, autentická. Lebo čo všetko môže považovať za ohrozenie dieťaťa? Ak mu to teraz takto prejde, nabudúce môže považovať za ohrozenie dieťaťa to, že dostalo v škole pätku. Strelí mi potom jednu facku za to, aká som neschopná matka? Alebo jej nestrelí, ale vynadá jej. Pretože vidím aj znaky psychického týrania.

Aké? V médiách sa objavilo, aké správy posielal viacerým ženám, dokonca aj nepľnoletým. Dopúšťa sa svojim správaním k ženám aj psychického násilia?

Už len to, že vo vzťahoch nie je prítomný, je pre deti emocionálna a psychická nepohoda. Naše roly v živote sa dajú zodpovedne vykonávať len istým spôsobom – v prípade roly otca je to prítomnosťou. Tým, že chytí dieťa za ruku a niečo s ním robí. Ako to stíha s toľkými deťmi? Zdravý rozum napovedá, že to sa nedá.

Párová terapeutka Jolana Kusá. Foto N – Tomáš Benedikovič

Spomenuli ste, že bude problém, ak mu toto prejde. Prečo?

Pravda je taká, že mu toho prešlo už veľa. Každú chvíľu mu niekto pripomenie minulosť – vekslák, fotografie s mafiánmi. Môže si povedať, že zopár faciiek je už len čerešnička na torte. Lebo nie je to jediná vec, ktorá svedčí o tom, že ako politik nie je prínosný, ale škodlivý. A to pre verejnú morálku a chaos v spoločnosti. Posúva našu spoločnosť dozadu a my nemôžeme dať tomuto správaniu pardon. Som rada, že všetky ženy v parlamente sa vyjadrili, aj viaceré politické strany. Ale toto mu skutočne nemôže prejsť. Aspoň by sa mal verejne ospravedlniť. Odkazujem, že je najvyšší čas.

A čo ak mu to prejde, ostane vo funkcii a získa aj slušné percentá vo voľbách? Aký to bude mať vplyv na jeho správanie?

Myslím, že to do nejakej miery bude mať pozitívny vplyv na ľudí vo svojom okolí. Bude si dávať väčší pozor na podobné správanie po tom, čo bolo tak prepierané na verejnosti.

A aký bude mať dosah pre spoločnosť, ak toto Kollárovi prejde bez akéhokoľvek trestu?

Oveľa horší. Muži dostanú pocit, že si to môžu dovoliť tiež. Nie je to na tej vedomej úrovni. Je to ako dážď, ktorý padá na úrodnú pôdu a vyrastie z nej násilie. Je to dračia sadba. Keď mu to prejde, tak veľa ďalších mužov si bude myslieť rovnako. Nie je to vedomé správanie, ale v afekte, pod vplyvom emócií. Keď je príčina, ja môžem – dokonca ako chlap mám povinnosť zakročiť.

Koľko mužov podľa vás jeho krok schvaľuje? Pričom nemám na mysli násilníkov, ale aj bežných chlapov, ktorí svojim partnerkám neublížujú.

To patrí ku kultúre tohto národa. Vychovávame deti bitkami, za každou chybou nasledoval trest. Nielen za úmyselné previnenie, ale aj za neúmyselnú chybu. Preto majú mnohí dospelí taký strach robiť chyby alebo strach z kritiky. Lebo za každou chybou nasledoval trest, bitka. Je to v slovenskej kultúre. Koľkí si ešte stále myslia, že je dobré, ak otec raz za čas zreže svoje deti? Tak si znova pripomeňme – nie, milá slovenská rodina, nie je v poriadku zbiť dieťa.

A koľko žien podľa vás jeho správanie schvaľuje?

Taktiež ich bude nezanedbateľne málo. Kollár vysvetlil svoje správanie na tej povrchnej vrstve veľmi zrozumiteľne – áno, chránil dieťa. Zároveň sa v mnohých ženách ozve podvedomý hnev na Kollárove partnerky. Nesúhlasia s ich životnou cestou, s ich postojmi, a tak jej teraz povedia – zaslúžila si si. Lebo si zaslúži čokoľvek, keď išla do takého rizikového podnikania. Nechcem toto správanie hodnotiť, ale poviem to takto: je to hraničná situácia. A na hraniciach môžete čakať čokoľvek, metaforicky aj pašovanie či streľbu.

Aký dosah má táto udalosť na boj proti domácemu násiliu? Vrátilo nás to späť?

To ma veľmi znepokojuje. Na jednej strane nás to môže aj posunúť, lebo sa o tom konečne hovorí s vecným a rukolapným príkladom. Je to dôkaz, že násilie existuje všade, nielen v „krčmových“ prípadoch. Ale na druhej strane to môže negatívne vplývať na

mnohých mužov, ani si to nemusia uvedomiť. V najbližších týždňoch až mesiacoch bude mnoho žien neblaho spomínať na túto kauzu. Z krátkodobého hľadiska nás to určite poškodí, zo strednodobého nás to môže aj posunúť vpred.

Video: Boris Kollár napadol bývalú partnerku. Mohla zabiť naše dieťa, bráni sa predseda parlamentu

Boris Kollár napadol bývalú partnerku. Celá tlač...

Ako veľmi je dôležité pre verejnosť, aby bol Kollár za tento čin nejakou formou potrestaný?

Z dlhodobého hľadiska je to veľmi dôležité. Takýchto ľudí by sme mali vytláčať na okraj, na hranice, kam patria.

Čo by bol dobrý trest? Mal by prísť o funkciu alebo nebyť zvolený?

Jemu by najviac prospel zlý výsledok vo voľbách, aby ho ľudia nevolili. Aby sme mu už nedali súhlas, je to aj v samotnom slove sú-hlas. Ale každá sankcia je prínosná pre riešenie problému. Mal by byť odvolaný a nemal by mať úspech vo voľbách.

Tak si na záver znova pripomeňme – prečo násilie nie je prijateľné ani v takej vypätej situácii?

Lebo sme ľudia. Násilie ubližuje, nič nerieši, zraňuje. Blízki ľudia si majú byť oporou a milovať sa. Násilie plodí pocit, že na tomto svete nie som v bezpečí. Taký pocit dostane aj dieťa, keď otec ide trestať a mlátiť jeho matku. Nikto nie je v takej situácii v bezpečí.

Jolana Kusá (1943)

Je jednou z priekopníčok predmanželských a manželských poradní na Slovensku. Párovou terapeutkou je už vyše štyridsať rokov. V súčasnosti radí párom aj jednotlivcom v telefonickej poradni Aliancie žien a naživo v Lige za duševné zdravie.

Máte pripomienku alebo ste našli chybu? Prosíme, napíšte na pripomienky@dennikn.sk.